

ZŠ a MŠ Brno, Antonínská 3, p.o.

Škola s rozšířenou výukou cizích jazyků

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

při ZŠ a MŠ BRNO, ANTONÍNSKÁ 3

BRNO

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Brno, Antonínská 3

Adresa školy: Antonínská 3, 620 00 BRNO

Ředitelka: Mgr. Libor Tománek

Kontakty:

Telefon sekretariát: 420 530 508

Mobil ŠD: 604 234 662

Zřizovatel školy: Statutární město Brno, Městská část Brno – střed, se sídlem v Brně, Dominikánská č. 2, 601 69 Brno

Právní subjektivita: od 1. 7. 1993

Platnost dokumentu: od 30. srpna 2007

Aktualizace dokumentu: k 1. září 2019

Dokument zpracovala: vedoucí ŠD Želmíra Bozánová

Mgr. Libor Tománek

.....

Ředitel školy

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU při ZŠ a MŠ BRNO ANTONÍNSKÁ 3

Školní vzdělávací program (ŠVP) pro družinu je povinným zveřejněným dokumentem. Slouží pedagogům, rodičům, zřizovateli i kontrolním orgánům. Je kolektivním dílem pedagogů pro konkrétní družinu a její podmínky. ŠVP má přispět k cílenému ovlivňování volného času dítěte v ŠD, omezit nahodilost a stereotyp ve volbě námětů, zajistit širší návaznost na školní výuku. Zájmové vzdělávání, které provádí ŠD, probíhá především vlastní činností žáků, (slovo žák, dítě je chápáno jako účastník ŠD) jejich interakcí s okolím a získanou vlastní zkušeností. Vše má být založeno na přímých zážitcích z činnosti, potřeby zaměstnat se a komunikovat. Ve struktuře činnosti jsou doporučeně zastoupeny činnosti řízené a spontánní.

Školní vzdělávací program pro školní družinu je stanoven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (5 let), což umožňuje reagovat vhodně na měnící se podmínky, provádět evaluace činností a dosažených výsledků.

Program rozdělen na tyto části:

- Úvod – co je školní družina
- Obsah – program
- Výchovné cíle
- Činnosti ve školní družině
- Klíčové kompetence
- Vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Ekonomické podmínky
- Materiální podmínky
- Personální podmínky
- Hygienické a bezpečnostní podmínky
- Evaluační plán

ÚVOD – CO JE ŠKOLNÍ DRUŽINA

Školní vzdělávací program je vytvořen na jeden vzdělávací cyklus 5 let.

Naši školní družinu navštěvují děti 1. – 5. tříd.

Je tvořena devíti odděleními, které naplňujeme do počtu 25 až 30 účastníků, a očekáváme, že tento počet se bude časem měnit.

Naše školní družina navazuje:

- na práci školy a rodiny, opírá se o ni, doplňuje ji a prohlubuje
- je důležitý výchovný partner rodiny a školy
- plní vzdělávací cíle
- má důležitou prevenci negativních sociálních patologických jevů.

Naše školní družina poskytuje účastníkům:

- široký výběr ušlechtilých zaměstnání a zábav podle jejich zájmu
- ohled, lásku, pochopení a pomáhá najít dětem kousek domova a mateřské péče

Školní družina rozvíjí:

- důležité osobnostní a sociální vlastnosti
- aktivitu a samostatnost
- specifické schopnosti a nadání účastníků

Školní družina ovlivňuje:

- zájmy dětí (účastníků)
- žebříček hodnot
- chování dětí v kolektivu

Školní družina pomáhá:

- překonat handicapy
- smutek a nezdary při školní práci
- rozvíjet individualitu, ale současně žít, pracovat i hrát si v kolektivu
- rozšířit rozsah a obsah vzdělávání v oblastech, které nejsou obsaženy ve vyučovacích předmětech (hry na hudební nástroj, hry pro život – sociálně psychologické hry)
- svým každodenním působením obohacuje děti o nové poznatky z nejrůznějších oblastí.

Naše školní družina je místo:

- pro zájmové vyžití dětí (účastníků)
- pro regeneraci sil dětí po vyučování
- pro tvořivost a iniciativu
- pro rozvoj komunikace dětí
- pro rozvoj posilování sebevědomí dětí
- pro rozvoj představitivosti
- pro radost a přátelství
- pro komunikaci vychovatelek a rodičů (poskytovat rodičům informace o činnosti ŠD, o chování dětí, problémech dětí, spolupráci při aktivitách a akcích atd.)

Požadavky pedagogiky volného času

Výchovná práce ve školní družině má svá specifika a liší se od organizace vzdělávání ve škole. Při tvorbě ŠVP bereme tyto odlišnosti v úvahu a vycházíme zejména z některých požadavků pedagogiky volného času, které představují strategii výchovné práce v naší školní družině.

Činnost a výchovné působení vychovatelek v naší školní družině vychází z požadavků pedagogiky volného času a školního vzdělávacího programu školy. Úloha vychovatelky spočívá především v tom, že je inspirátorkou činností, rádkyní, koordinátorkou, která dovede vést a poradit.

Dovede sdílet s dětmi radost i neúspěchy. Dovede pokárat, pohladit i povzbudit. Vychovatelky svým působením obohacují děti o nové poznatky z nejrůznějších oblastí, prohlubují zájmy, rozvíjí schopnosti a nadání dětí.

Každá vychovatelka dbá na to, že dobrá duševní pohoda dítěte podporuje harmonický rozvoj celé jeho osobnosti a usiluje o to, aby:

- děti poznaly svoji identitu,
- poznaly hodnoty druhých lidí i přírody,
- aby v dospělosti dokázaly vytvořit a udržet harmonické společenství, v rodině, práci a podobně.

Pozitivně ovlivňuje postoje a chování dětí, vede a směřuje je k prosociálnosti.

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času: motivace a navození činností, ne stereotypy.

Požadavek dobrovolnosti: vykonávat činnosti na základě vzbuzeného zájmu a motivace.

Požadavek zajímavosti a zájmovosti: atraktivita, nové postupy a náměty, pestrost.

Požadavek aktivity: zapojení všech dětí i na přípravě plánů, realizaci i hodnocení, děti by měly být všechny přiměřeně úspěšné.

Požadavek citlivosti a citovosti: činnosti by měly přinášet kladné emoce z činnosti samé, ale také z pochvaly a ocenění. Radost z objevu, dobrodružství a poznání.

Požadavek seberealizace: aby dítě našlo samo sebe, kompenzace školního vyučování (špatná známka, poznámka...)

K tomuto cíli bude směřovat veškeré naše výchovně – vzdělávací úsilí.

ČASOVÝ PLÁN

ŠVP není ročním plánem, ale obsahuje program činnosti na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (5 let). Výhodou programu sestaveného pro celý vzdělávací cyklus je jeho operativnost, možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek a propojovat či přesouvat témata během celé docházky žáků do družiny (1. - 5. třída).

Koncepce ŠVP vyžaduje kurikulární přístup, tedy nikoliv tradiční dělení na jednotlivé výchovné složky (přesto konkrétní osvědčené činnosti z těchto složek nezavrhneme, nýbrž je budeme využívat jako náměty pro činnost podle tematických celků a v širších komplexech).

Akceptovat kurikulární přístup znamená jednotlivé činnosti a zaměstnání nejen plánovat, uskutečňovat a hodnotit je, ale také sledovat, které kompetence jimi žáci získávají, či které byly rozvíjeny. Promýšlíme nejen jednotlivé činnosti, ale zejména jejich návaznost na další aktivity, čímž opět pomáháme dětem, aby získávaly a rozvíjely potřebné kompetence.

V rámci jednotlivých celků pojímaných jako témata můžeme ve školní družině plánovat činnost ve třech možných úrovních:

- průběžné každodenní působení vychovatelky, které se vztahuje k danému tématu
- řízená organizovaná činnost, která postupuje podle týdenní skladby zaměstnání
- příležitostné akce soustředěné k určitému vybranému tématu (např. celodružinové, nebo akce určené pro veřejnost)

Je samozřejmé, že některé celky nemohou postihnout všechny tři úrovně, ale jen některou z nich. Zvláštní důraz klademe na navozování situací a činností, při kterých žáci získávají bezprostřední smyslové a citové zážitky i zkušenosti z vlastní aktivity.

Vychovatelé ŠD musí mít neustále na paměti, že jejich posláním není jen vyplňovat volný čas žáků jednotlivými vzájemně izolovanými zaměstnáními, ale že mají vyvíjet činnost cílenou. Promyšlenou a bohatou nabídkou vzájemně propojených a vhodně na sebe navazujících námětů se bude dařit výrazně posilovat kompetenci k naplňování volného času tak, aby žáci postupně uměli trávit i svůj mimoškolní volný čas smysluplně a aktivně a aby dokázali odolat nabídkám od vrstevníků ze sociálně rizikových skupin.

Součástí časového plánu může být i plán evaluace činnosti školní družiny.

OBSAH - PROGRAM

Náš výchovný program vychází z názvu:

Výhra pro naše děti

Vý – výlety, vystoupení (taneční, vánoční, pro maminky atd.)

H – hravost, hry, humánnost

R – rytmika, rozhovory na různá témata

A – aerobic, akce (kulturní, sportovní)

P – přátelství, práce, pohyb, pestrost, přitažlivost, potěšení, pochopení

R – radost, relaxace, rozdělit se (to je někdy velké umění)

O – odpočinek, odbornost, ochota, olympiády

N – nápaditost, návštěvnost,

A – aktivita

Š – šikovnost

E – etická výchova, empatie, estetické cítění, evaluace

Dě – dětská dílna (vánoční, velikonoční, je tu podzim)

T – tvořivost, tanec, tolerance

I – informatika, informovanost, iniciativa

Náš výchovný program se zaměří na tyto základní oblasti:

- 1. Posilování komunikačních dovedností** – zahrnuje všechny formy verbální i neverbální komunikace, její uvědomělé užívání vede k vytvoření pravidel správné komunikace.
- 2. Poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině** (člověk jako jedinec) - kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí, posilovat pozitivní myšlení, vytváření vlastní bezpečné sociální skupiny, temperament, hodnoty, postoje
- 3. Důstojnost lidské osoby, úcta k sobě, tolerance** – zdravé sebehodnocení je důležitým předpokladem prosociálnosti a zdravého rozvoje charakteru.
- 4. Pozitivní hodnocení druhých** – připisování pozitivních vlastností je nepostrádatelným pedagogickým nástrojem ve vztahu žák – učitel, ale platí do jisté míry i ve všeobecných mezilidských vztazích, pozitivní hodnocení v těžkých podmínkách a ve ztížených podmínkách, pozitivní hodnocení událostí.
- 5. Tvořivost a zručnost** – podmínit tvořivé myšlení dětí, uplatnit tvořivost v oblasti mezilidských vztahů a řešení problému.
- 6. Vzájemné vyjádření citů a ovládnutí negativních citových reakcí** – rozpoznat, identifikovat a usměrňovat svoje city (důležité pro rozvoj charakteru člověka), vypořádat se se stresem, řešení životních situací, vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchem.

7. **Empatie** – vžít se do celkové situace druhých, empatie v každodenním životě.
8. **Asertivní chování a jeho uplatnění v životě** - pasivní, agresivní a asertivní chování – srovnávání, asertivní chování v soutěživých situacích, uplatnění asertivity při diskusi.
9. **Reálné a zobrazené vzory** – učení napodobením, které podporuje osvojení určitého druhu chování, rozvíjet smysl hodnot modelu, zodpovědnost při výběru zobrazeného vzoru.
10. **Pomoc, přátelství a spolupráce** – fyzická pomoc, umění posloužit, umění pochopit, poradit, potěšit, darovat, spolupráce při studiu, při různých činnostech, přátelství – pravé, falešné.
11. **Výchova ke zdravému životnímu stylu** – výchova k zodpovědnosti za své zdraví, výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim, spánek, odpočinek, dodržování osobní hygieny, posilování tělesné zdatnosti.
12. **Vytváření životních postojů** – vytvoření právního vědomí (moje práva a povinnosti), posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům, podobnost a odlišnost lidí (rasy, etnika, tolerance), rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání, prevence sociálně patologických jevů (drogy, alkohol, kouření, delikvence, virtuální drogy, šikana, vandalismus, násilné chování, rasismus)

Obsah vzdělávacího programu školní družiny navazuje na 1. stupeň Základní školy a školní družiny se týká část:

Člověk a jeho svět

Tady je možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně – vzdělávací práce školní družiny.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, což vede k ucelenému pohledu na svět, poznání sebe i okolí.

Učí se chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti.

Učí se vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty druhých.

Tyto požadavky naše školní družina naplní konkrétními specifickými aktivitami pro školní družinu a aktivitami z etické výchovy.

Podmínkou je **vlastní prožitek** žáků, propojování s reálnými životními situacemi, přesahem do běžného života.

Tematické okruhy: 1. Místo, kde žijeme

2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody
5. Člověk a jeho zdraví

1. Místo, kde žijeme – vztah ke svému městu, škole, státu, zemi (vycházky, výlety, rozhovory, poznatky z cest, televize, využití knih, časopisů, videa atd.);

2. Lidé kolem nás – příbuzenské vztahy v rodině, vztahy mezi dětmi, vztahy ke škole, pravidla soužití, chování lidí – pravidla slušného chování, principy demokracie, práva dítěte, základní lidská práva a povinnosti – v rodině, škole, v přátelství;

3. Lidé a čas – čas v životě člověka, orientace v čase, regionální pověsti a báje, tradice, zvyky, odlišnosti způsobu života;

4. Rozmanitost přírody – rozmanitost živé a neživé přírody, ochrana přírody – praktické poznávání přírody, proměny přírody, roční období, činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní), ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody, likvidace odpadů – třídění odpadů, péče o květiny ve škole a okolí, sběr přírodnin jako potraviny pro zvířátka v zimě, sběr léčivých rostlin a jejich využití, život domácích, volně žijících zvířat a exotických zvířat (ZOO), práce s přírodninami v pracovních a výtvarných činnostech;

5. Člověk a jeho zdraví – člověk od početí, smysly, stavba těla, respektování tělesných rozdílů, tvary a barva pleti, prevence zdraví, první pomoc, osobní hygiena, duševní hygiena, stravování, dodržování psychohygieny – odpočinek, vhodný režim dne ... atd.

VÝCHOVNÉ CÍLE

1. Rozvoj osobnosti člověka

- poznávací a sociální způsobilost
- rozvíjet komunikaci, chuť se dívat kolem sebe,
- rozvíjet zvědavost, odvahu projevit se a ukázat co umí
- posilovat v dětech zdravé sebevědomí, sebepojetí, schopnost být sám sebou, přizpůsobit se životu ve skupině, naučit se jednat v duchu základních lidských a etických hodnot
- mravní a duchovní hodnoty pro osobní a občanský život

2. Získávání všeobecného vzdělání

- získávání zkušeností a informací, učení se po celý život

3. Pochopení a uplatnění zásad demokracie a právního státu

- sociální soudržnost mezi dětmi
- vztahy mezi dětmi a dospělými
- práva dětí, základní lidská práva a svobody spolu s odpovědností pro sociální soudržnost

4. Utváření vědomí národní a státní příslušnosti

- etnické, národnostní, kulturní, jazykové
- náboženská identita každého jedince

5. Rovnoprávnost žen a mužů

6. Poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic

- ctít kulturní zvyky a tradice, seznamovat se s nimi

7. Získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí

- ochrana životního prostředí a zdraví všech
- třídění odpadu

Naplnění těchto cílů je vymezeno posláním ŠD ve Vyhlášce o zájmovém vzdělávání. Jde o to vychovávat ke smysluplnému využívání volného času a vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času.

ČINNOSTI VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Jsou to zejména činnosti pravidelné, příležitostné akce a nabídka spontánních aktivit – průběžné činnosti. Naše školní družina umožňuje odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.

Pravidelné činnosti

- týdenní skladba zaměstnání
- režimové momenty

Příležitostné činnosti

- patří zde významnější akce, které nejsou zahrnutý do týdenní skladby činnosti - akce přesahující rámec jednoho oddělení
- celodružinové akce – kino, divadlo, kouzelník, prezentace práce dětí naší školní družiny
- výlety
- sběr kaštanů, papíru, léčivých rostlin apod.
- besídky a slavnosti pro rodiče, soutěže
- akce mohou být učené i pro rodiče
- vánoční vystoupení, jarní zvyky a tradice, Den matek...apod.
- **soutěže organizované i pro jiné školní družiny** – sportovní olympiáda, Mezinárodní taneční festival (naše školní družina je spoluorganizátor), Superstar školních družin města Brna a okolí

Spontánní činnosti

Role vychovatelky - nejen v zajištění bezpečnosti, ale také v podněcování, navození a motivaci aktivit dětí. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

- ranní a koncová činnost, spontánní hra a volba her dle vlastního výběru dětí, pobyt venku, výběr dle zájmu dětí
- klidové činnosti, využití relaxačních zón
- odpočinkové činnosti: klidová – rekreační činnost, kompenzace zátěže ze školního vyučování
- stolní hry, kreslení, vybarvování, četba časopisů, četba na pokračování, relaxační cvičení, poslech hudby apod..
- soutěže na různá témata
- besedy
- výukové programy nabízené CVCĎ ...apod.

Odpočinková činnost:

- aktivní i pasivní (klidové) činnosti, zájmová a rekreační činnost

Příprava na vyučování

- samostatné psaní domácích úkolů (po domluvě s rodiči je možné i individuální vypracování domácích úkolů po 15.00 h)
- didaktické hry, hry s písmeny, číslicemi, křížovky, rébusy, doplňovačky
- tématické vycházky a další činnosti, které upevňují poznatky ze školního vyučování (spolupráce s tř. učitelkou)

Základní principy práce ve školní družině

Základním prostředkem práce ve školní družině je hra, která přináší kladné emoce, navozuje nové zážitky a využívá prvky zážitkové pedagogiky.

- přináší účastníkům silné prožitky v aktivitách, které v sobě obsahují určitý stupeň rizika a dobrodružnosti
- motivuje k sebevýchově pomoci zážitků
- navádí na aktivní trávení volného času, překonává jednotvárnost a zažité stereotypy
- vede k sebepoznávání, rozšiřování horizontů, pomáhá při hledání místa ve světě
- nabízí prostor pro sociální učení, získávání důvěry v sebe i ostatní lidi, pomáhá překonávat hranice fyzických i psychických možností účastníků - je jedinečnou možností získávat společné požitky ve skupině

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Činnost ve školní družině jako součástí vzdělávací soustavy by měla ústít v získávání tzv. klíčových kompetencí. Představují soubor znalostí rozvinutých do schopností a povýšených na dovednosti, které jedinec umí využívat v praxi. Získané klíčové kompetence jedinci potřebují pro svou osobní realizaci, k začlenění do společnosti a zaměstnání a odrážejí se i v projevovaných postojích.

1. Kompetence k učení

- vytvořit uvědomělý vztah ke škole a k učení
- vyhledávat informace z knih, časopisů, internetu apod.
- zpracovat a využívat získané informace, umět je aplikovat v různých situacích
- využívat poznatky k vlastní tvůrčí činnosti, nenechat se odradit chybou, umět začít znovu
- formulovat správné odpovědi na kladené otázky
- pochopit nutnost systematické práce, dokončit práci
- prezentovat výsledky své práce
- správně si osvojovat slovní zásobu

2. Kompetence k řešení problémů

- všímat si problémů, řešit je
- odhalit příčiny problémů, chápat následky problémů, uplatňovat nejlepší řešení
- nacházet více cest k řešení problémů
- ověřit si správnost řešení problémů v praxi
- vyjádřit souhlas i nesouhlas s názorem druhých při kolektivním řešení problémů
- hledat alternativní řešení problému
- nést zodpovědnost za svá rozhodnutí
- uplatňovat intuici, fantazii, improvizaci, kreativitu při řešení problému
- řešit problémy na modelových situacích (aktivity z ETV, situační hry apod.)

3. Kompetence komunikativní

- komunikovat bez ostychu s dětmi i dospělými
- užívat správně verbální i neverbální způsoby dorozumívání
- naslouchat, snažit se porozumět a vhodně reagovat
- účinně se zapojovat do diskuse, vhodně obhajovat svůj názor, tolerovat názory druhých
- komunikovat pomocí moderních technologií
- vyjadřovat dojmy
- rozlišovat formální a neformální rozhovor
- vystupovat s jistotou při komunikaci, odbourat bariéry

4. Kompetence sociální a personální

- tolerovat všechny členy skupiny
- být ohleduplný k ostatním
- rozlišit a respektovat role – vedoucí, účastník
- vnímat potřeby druhých, umět poskytnout i přijmout pomoc
- vytvářet a vážit si dobrých mezilidských vztahů
- vyvarovat se projevu jakékoli diskriminace a rasismu
- přijímat zkušenosti jiných a předávat zkušenosti vlastní
- zhodnotit své postavení ve skupině i postavení ostatních členů skupiny
- uvědomit si přínos práce ve skupině i svůj vlastní podíl
- neznehodnocovat prostředí kolem sebe
- poskytnout prostor pro umělecké vyjádření druhých
- umět pracovat ve skupině různého věkového složení
- vnímat a respektovat zvyky a tradice jiných zemí

- samostatně rozhodovat o svých činnostech a uvědomovat si, že za ně odpovídá a nese důsledky
- rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
- vnímat agresivitu a nespravedlnost, šikanu a umět se jim bránit
- dokázat přijmout kompromis

5. Kompetence občanské

- nezpochybňovat lidská práva svá ani druhých
- uplatňovat etické normy v každodenním životě
- uvědomit si práva i povinnosti každého člověka
- nenechat ubližovat sobě ani druhým, umět se zastat
- zodpovědně plnit zadané úkoly
- tolerovat odlišnosti – náboženské, rasové, zdravotní, apod.
- chránit rodinné tradice, respektovat tradice v jiných rodinách, skupinách
- respektovat individuální zájmy
- pociťovat národní hrdost a vlastenectví
- učit se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit
- odhaduje rizika svých nápadů

6. Kompetence pracovní

- dodržovat bezpečnost práce
- respektovat dohodnutá pravidla
- formovat správně pracovní návyky
- osvojovat si výtvarné a hudební techniky
- účelně využívat vědomosti a dovednosti získané v jiných vzdělávacích oblastech

7. Kompetence k trávení volného času

- orientovat se v možnostech smysluplného trávení volného času
- umět si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjet své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech
- umět říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času

Jednotlivé skupiny klíčových kompetencí číslujeme proto, abychom v zpracování ŠVP již nemuseli popisovat kompetence, kterou danou činnost rozvíjíme, ale pouze se odvolali na příslušné číslo

VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Od roku 2016 v platnosti vyhláška 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Do oddělení ŠD mohou být začlenění žáci se společensky a kulturně znevýhodněného prostředí, s oslabeným rodinným zázemím, jednotlivci pocházející z jazykově odlišného prostředí.

Práce se žáky je více individualizovaná, vyžaduje hlubší spolupráci mezi vychovateli a učiteli, výjimečnost žáků klade zvýšené nároky na profesionalitu vychovatelů. V rámci péče o žáky se SVP školní družina využívá asistenta pedagoga, který je pro školní družinu velkým přínosem

vzhledem k velkému počtu účastníků v jednotlivých oddělení. Náplň asistenta pedagoga určuje vychovatel. Přístup k účastníkům se SVP by měl být v maximální možné míře individualizovaný, aby účastníci mohli uspokojit základní psychické potřeby - potřebu vztahu kompetence a autonomie.

Součástí profesionálního přístupu je uvědomení si hranic, které účastníka limitují. Vychovatelka potřebuje navázat bezpečný vztah, účastník potřebuje vnímat náš skutečný zájem. Optimálním přístupem je zájem o názor účastníka a respekt. Respektovat přitom nutně neznamena souhlasit, ani podřítit se. Cílem je pokusit se uvidět situaci očima účastníka a pomoci mu hledat alternativy k chování.

Rámcové cíle a záměry jsou pro všechny účastníky společné, aby nijak nepociťovali svou odlišnost či nedostatečnost. Při vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami se jejich naplňování přizpůsobuje tak, aby maximálně vyhovělo účastníkům, jejich potřebám a možnostem. Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Snažíme se vytvořit každému z účastníků optimální podmínky k rozvoji jeho osobnosti, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáháme mu dosáhnout co největší samostatnosti v rámci možností účastníka.

Vytváříme vhodné podmínky pro odpočinek, uvolnění a odčerpání napětí, které se nahromadilo v době vyučování, přiměřeným množstvím speciálních pomůcek, hraček, ale také zapojením účastníka do přípravy činnosti atd. Výchovně vzdělávací činnost přizpůsobujeme potřebám, které vyplývají ze zdravotního omezení účastníka.

Úzce spolupracujeme se zákonnými zástupci a třídní učitelkou/učitelem.

Co může školní družina udělat pro žáky se SVP:

- Vytvořit podmínky pro odpočinek, uvolnění a odčerpání napětí, které se nahromadilo v době vyučování
- Pomoc s přípravou do výuky
- Rozvoj sociálních a emočních kompetencí
- Nabídnout prostředí pro prohlubování vrstevnických vztahů
- Poskytnout bezpečný prostor k rozvoji dovedností bez tlaku na výkon

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Za školní družinu platí každé dítě 200 Kč měsíčně. Úplata za školní družinu se vybírá dvakrát ročně. Díky pochopení a zájmu vedení školy si pak z části peněz pořizuje každé oddělení materiál na činnost (papír, lepidlo, barvy na různé výtvarné techniky). Dokupujeme hry, míče, knihy, CD a jiný materiál pro činnosti v jednotlivých odděleních a pro jejich vybavení.

MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Naše školní družina má kapacitu 240 účastníků má 9 oddělení. Máme jednu třídu určenu jen pro činnost školní družiny, ranní a odpolední družinu. Třída je účelově vybavená s možností kreativního uzpůsobení. Je vybavená včetně počítačů, interaktivní tabule, televize, videa, DVD přehrávače, rádií. Jeden kabinet ŠD a 9 tříd, kde dopoledne probíhá vyučování. V každé třídě je vytvořen hrací kout s kobercem. Jednotlivá oddělení jsou vybavena pomůckami, stolními hrami, hračkami a sportovním náčiním. Je tam vytvořen koutek pro relaxační činnost dětí.

Umístění oddělení školní družiny bohužel neodpovídá platným normám - jsou ve třídách. Třídy jsou mále na pro 30 dětí v oddělení je tam málo místa pro relaxační činnost dětí, pro volné a hudební hry a jiné činnosti.

Máme možnost při svých činnostech využívat i prostory

školy: taneční sál

- tělocvičnu
- hřiště
- cvičnou kuchyňku
- počítačovou učebnu
- studovnu

Nemáme vhodné okolí školy a tak pro pobyt venku využíváme park v blízkosti školy, hřiště (Lužánky) Pravidelně organizujeme výlety do přírody, v zimě sáňkování a bobování. Pedagogičtí pracovníci neustále hledají další možnosti zlepšování materiálních podmínek, zejména pro sportovní činnosti

Zájmové zaměření dětí se rozvíjí v kroužcích školní družiny a školy.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Pedagogické působení v ŠD zajišťuje devět vychovatelek, z nichž šest je plně kvalifikovaných, jedna má pedagogické vzdělání jiného zaměření a dvě si vzdělání doplňují.

Vedoucí vychovatelka vychovává metodickou činnost v sekci VM Brno střed jako obvodní metodik.

Je lektorem etické výchovy a na škole několik let učila etickou výchovu v šestých ročnících.

Pracuje a pracovala na různých projektech. Pracovala v Řídicím výboru projektu Místní akční plán rozvoje ve městě Brně II.

Všechny vychovatelky se budou i nadále vzdělávat formou odborných seminářů VMV v akreditovaných kurzech, účastnit se odborných seminářů a prohlubovat své znalosti samostudiem.

Během celého pedagogického působení rozvíjí sociální kompetence důležité nejen pro učení, ale i pro další rozvoj žáků.

Mají všestranná zaměření, a tak dětem nabízí pestrou paletu výběru činností od etické výchovy přes sportovní, hudební, výtvarné, taneční činnosti, logopedickou péči a práci s počítači. Složení sboru vychovatelů zajišťuje co nejpestřejší skladbu vedení zájmových činností, vychovatelé se vzájemně doplňují ve svých specializacích i osobním zaměření.

HYGIENICKÉ A BEZPEČNOSTNÍ PODMÍNKY

Školní řád stanoví obecně pravidla chování žáků. Ostatní podmínky budou zařazeny do vnitřního řádu školní družiny, který určuje její provoz a je důležitý zejména pro zákonné zástupce žáků, kteří mají být s obsahem prokazatelně seznámeni. Povinnosti vychovatelky budou obsaženy v jiných vnitřních dokumentech, a proto nejsou obsaženy ve vnitřním řádu ŠD.

Školní družina jakožto součást školy, postupuje dle platných pokynů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví obsažených v dokumentech školy. Způsob zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví upřesňuje rovněž Vnitřní řád školní družiny. Účastníci jsou na začátku školního roku seznámeni s Vnitřním řádem školní družiny a poučení o bezpečném chování při všech činnostech ve všech prostorách družiny a školy. O tom je proveden zápis do Přehledu výchovně – vzdělávací práce. Poučení jsou

prováděna v průběhu celého vzdělávacího cyklu. Účastníci jsou průběžně upozorňováni na možná rizika úrazu. Ve svých činnostech máme na zřeteli bezpečnost fyzickou, sociální i emoční.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny:

- vhodná struktura režimu žáků v družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostorů družin
 - vybavení, světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, hygienické vybavení...viz vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb. - ochrana žáků před úrazy
 - výrazné označení všech nebezpečných předmětů
- dostupnost prostředků první pomoci.

Psychosociální podmínky

Klidné prostředí a příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úcta, tolerance, uznání, empatie, spolupráce, pomoc druhému, sounáležitost s oddělením ŠD a školou.

Respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnost vycházející ze zájmu žáků a osvojování si toho, co má pro žáky praktický smysl a vede k praktické zkušenosti, sledování všestranného prospěchu žáka, jako hlavního článku pedagogické činnosti.

Věková přiměřenost a motivující hodnocení, respekt k individualitě žáka, jeho hodnocení v souladu s individuálními možnostmi a individuálním pokrokem, dostatečná zpětná vazba.

Ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

Vytváření podmínek pro spoluúčast žáků na životě školy a školní družiny, která přechází do modelu demokratického společenství – budování komunity na principech svobody, odpovědnosti, stability, společných pravidel, spravedlnosti, spolupráce.

Včasná informovanost žáků i jejich rodičů o činnosti školní družiny.

Vychovatelé dbají na vhodnou strukturu činnosti, klidné prostředí a příznivé sociální klima, respekt k potřebám jedince, ochranu účastníků před násilím a dalšími patologickými vlivy, věkovou strukturu a motivující hodnocení, včasnou informovanost účastníků a jejich zákonných zástupců, zdravé prostředí, vhodný stravovací a pitný režim, bezpečné pomůcky, ochranu před úrazem, dostupnost prostředku první pomoci, hygienu, kulturu stolování a dodržují psychohygienu dítěte.

Bezpečnost v jednotlivých odděleních je zajištěna vychovateli, kteří byli poučeni o bezpečnosti při práci s účastníky.

Účastníky při každé činnosti pak znovu upozorňují na bezpečnost při práci.

Účastníci hlásí vychovatelům i sebemenší poranění a nechají si je ošetřit.

V družině účastníci udržují čistotu a pořádek.

Přísně dodržují všechny bezpečnostní pokyny, které vyplývají z výchovně vzdělávací činnosti.

EVALUAČNÍ PLÁN

Evaluaci uskutečňujeme pozorováním, rozhovory, hospitacemi, rozbořením dokumentace...

Vnitřní evaluační procesy probíhají na úrovni individuální – každá vychovatelka si průběžně hodnotí svoji práci a snaží se o sebereflexi

činnosti a evaluaci vzdělávacího procesu, která jí umožní i jeho případnou úpravu. Hledá nové metody, které by postupně vedly ke kvalitnějším výsledkům. Cennou zpětnou vazbou jsou ohlasy rodičů i názory účastníků. Při evaluaci bereme v úvahu i možná rizika ohrožující činnost družiny.

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ KVALITU ŠVP

- 1.** Nedostatek času – nevhodný rozvrh ve škole
- 2.** Nerespektování specifika práce ŠD
- 3.** Omezování spontánních činností – přeorganizovanost, spěch, nervozita, bez závěrečného hodnocení
- 4.** Stereotyp činností – malá námětová pestrost, časté opakování činností
- 5.** Nedostatečné respektování rozdílů mezi účastníky - tělesné, duševní, věkové, omezování samostatnosti účastníků
- 6.** Nevhodné prostory – ŠD ve třídách, málo místa, nedostatečné vybavení pomůckami
- 7.** Málo vlídné sociální prostředí
- 8.** Málo kladných citů, nevšímavost k nevhodnému jednání
- 9.** Málo kladných citů, nevšímavost k nevhodnému jednání
- 10.** Málo příležitostí na plánování, vlastní činnost i hodnocení
- 11.** Nedostatečná motivace
- 12.** Rezignace vychovatelek na výchovné působení, nespokojenost